

Majme na pamäti veľkosť pápežstva

Marcin Jendrzejczak

11. marca 2020 ✝ Cirkev

Niektorí hovoria, že Cirkev je iba ľudská inštitúcia a že skutočné kresťanstvo je niekde inde. To je však absurdné tvrdenie. Môžeme obviňovať Krista, že odovzdal zjavenú náuku a potom ľudí nechal len tak? Keby to tak bolo, nechal by ich na milosť a nemilosť bludom a omylom. Bolo by to v rozpore s Božou múdrosťou a dobrotou.

Foto: pápežský prsteň, zdroj: commons.wikimedia.org

Keby Kristus nebol ustanovil pápežstvo, jeho učenie, umučenie i smrť na kríži by vyšli navnivoč. Kto by mal riešiť pochybnosti týkajúce sa výkladu Jeho učenia a jeho aplikácie po Jeho nanebovstúpení? Kto by mal určiť, čo patrí a čo nepatrí do Jeho učenia?

Založenie Cirkvi zasa musí byť spojené aj s mocou. Bez nej neprežije žiadna inštitúcia. Ako poznamenal svätý Tomáš v diele „O kraľovaní“, kráľ v štáte je zjednocujúci faktor, ktorý vedie k jednému cieľu. Bez neho by sa každý usiloval iba o svoje vlastné dobro (alebo v lepšom prípade o subjektívne chápané všeobecné dobro). Výsledkom by bol chaos a úpadok. Preto Cirkev, rovnako ako štát, spoločnosť alebo podnik, potrebuje moc a túto vykonáva rímsky veľkňaz.

Kristus dal pápežskú autoritu Petrovi, keď mu povedal: „A ja ti hovorím: Ty si Peter (čo znamená skala) a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čo zviažeš na zemi, bude zviazané v nebi, a čo rozviažeš na zemi, bude rozviazané v nebi“. [Mt 16 18 – 19]

Civilizačné zásluhy pápežov

Pápežstvo, ktoré Kristus ustanovil, po stáročia významne prispievalo k rozvoju civilizácie. Stačí spomenúť zakladanie univerzít. „Univerzita bola v európskych dejinách úplne nový fenomén,“ hovorí Thomas Woods v knihe „Ako cirkev budovala západnú civilizáciu“. „V starovekom Grécku ani v starom Ríme nič také neexistovalo. Inštitúcia, ktorú poznáme dnes, jej fakulty, akademické kurzy, akademické tituly, ako aj rozlišovanie medzi bakalárskymi a magisterskými stupňami, pochádza zo stredoveku,“ dodáva.

Univerzity pochádzajúce z neformálnych skupín študentov a ich učiteľov získali inštitucionálnu podobu v druhej polovici 12. storočia. Stalo sa tak vo veľkej miere vďaka pápežstvu. Stačí povedať, že na osemdesiatjeden univerzitách založených pred rozbitím Európy, ktoré spôsobila reformácia, päťdesiattri malo štatút udelený biskupom Ríma (v tridsiatich troch prípadoch iba ním).

Akademické tituly a právo vyučovať

V stredoveku pápežstvo spolu s cisárstvom priznávalo univerzitám právo udeľovať akademické tituly, ktoré boli uznávané v celom kresťanskom svete. Je pravda, že „bežní“ panovníci taktiež priznávali tieto právomoci. V tom čase boli však uznávané iba v ich kráľovstvách.

Pápež navyše neváhal intervenovať na obranu študentov, ktorí občas trpeli kvôli neochote zo strany obyvateľov mesta. Dokonca dbal o to, aby profesori mali slušné honoráre.

Príspevok pápežstva do spoločenského a politického života

Na univerzitách zachránil Gregor I. Veľký obyvateľov Sicílie pred hladom. Gregor VII. sa pričínal o nezávislosť Cirkvi od štátu. Po celé stáročia pápežstvo zohrávalo významnú politickú úlohu. Vďaka nemu na Západe vznikla inštitúcia cisárstva.

Svätý Pius V. sa pričínal o vytvorenie Svätej ligy s účasťou Cirkevného štátu, Španielska a Benátok. V roku 1571 porazila moslimov počas bitky pri Lepante. Na druhej strane, Innocent XI. nadviazal spojenectvo medzi Poľskom a cisárstvom. V značnej miere vďaka poľskému kráľovi Jánovi III. Sobieskému porazil islamské sily – pripomína historik, profesor Grzegorz Kucharczyk.

V dvadsiatom storočí sa pápežstvo zasa postavilo proti nacizmu a komunizmu. Treba mať na pamäti, že hlavný rímsky rabín Eugenio Zolli konvertoval na katolicizmus predovšetkým vďaka postojom Pia XII. Ďalší pápeži – vrátane svätých Pavla VI. a Jána Pavla II. – sa pevne postavili na obranu života a dôstojnosti človeka proti potratom.

Ako rozumieť neomylnosti

Osoby tvrdiace, že svätý Peter a jeho nástupcovia sú neomylní dvadsaťštyri hodín denne, sedem dní v týždni, zabudli na to, že hneď po ustanovení primátu začal svätý Peter spochybňovať Boží plán. V dôsledku toho ho Pán Ježiš prísne napomenul. Už v ďalšej podkapitole evanjelia čítame, že Peter sa sprotivil Kristovmu učeniu o plánovanej smrti a zmŕtvychvstaní:

Preto ho Pán Ježiš dôrazne pokarhal. „Peter si ho vzal nabok a začal mu dohovárať: *Nech ti je milostivý Boh, Pane! To sa ti nesmie stať!* On sa obrátil a povedal Petrovi: *Chod' mi z cesty, satan! Na pohoršenie si mi, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské!*“ [Mt 16 22-23]

Toto prísne pokarhanie bolo udelené krátko po tom, ako svätému Petrovi zveril primát. Známe je aj pokarhanie svätého Petra svätým Pavlom počas sporu v prvej Cirkvi týkajúceho sa povinnosti pohanov, ktorí prijali kresťanstvo, o tom, či si majú plniť povinnosti židovského zákona. Svätý Peter to od nich v istom čase začal požadovať. Svätý Pavol mu vtedy povedal: „Keď som videl, že nepostupujú priamo, podľa pravdy evanjelia, povedal som Kéfasovi pred všetkými: „Keď ty, Žid, žiješ pohansky, a nie po židovsky, ako to, že nútiš pohanov žiť po židovsky?!“ (Gal 2, 11-14) Svätý Peter uznal, že apoštol národov mal pravdu.

Dejiny Cirkvi ukazujú, že aj neskorší pápeži sa dopúšťali omylov. Napríklad Liberius (352 – 366) podpísal vyznanie viery, ktoré síce nebolo úplne heretické, ale nahrávalo árijcom.

Na druhej strane pápež Honorius zaujal nejednoznačný postoj k heréze monoteletizmu. Jeho nástupca Lev II. ho uznal za vinného za šírenie herézy, aj keď nie priamo za heretika.

Naproti tomu Ján XXII. (1316 – 1334) hlásal chybný názor, že spasení budú vidieť Boha z tváre do tváre až po poslednom súde. Na smrteľnej posteli sa týchto omylov zriekol a priznal, že ich ohlasoval privátne, nie ako pápež.

Dogma o neomylnosti

Dejiny Cirkvi ukazujú veľkosť pápežstva. Sú v nich aj prípady ľudskej slabosti osôb zastávajúcich najvyšší úrad v Cirkvi. Čo však potom s dogmou pápežskej neomylnosti? Nuž treba jej správne rozumieť. Pápežské vyhlásenia sú neomylné, keď pápež „ako najvyšší pastier a učiteľ všetkých veriacich, ktorý má za úlohu posilňovať svojich bratov vo viere, definitívnym úkonom vyhlasuje náuku o viere alebo mravoch za záväznú“. [Kódex kánonického práva / kánon 749]

Táto neomylnosť však neslúži na vytváranie nových zákonov a predpisov. Veď ako čítame v tomto dokumente, „Petrovým nástupcom bol prisľúbený Duch Svätý nie preto, aby na základe Jeho zjavenia podávali nové učenie, ale aby s Jeho pomocou zachovávali a verne vysvetľovali zjavenie, ktoré dostali apoštoli, t. j. depozit viery“ [Brewarium Fidei 672].

Po celé stáročia pápežstvo verne plnilo svoje poslanie: chrániť poklad viery a vysvetľovať ho veriacim. Nezabúdajme na to a modlime sa, aby to činilo aj naďalej – *ad maiorem Dei gloriam!*

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/majme-na-pamati-velkost-papezstva/>